

UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET NÁBOŽENSTVO/NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

2. ročník základných škôl

Ročníková téma: CESTA DÔVERY

Dieťa si v škole vytvára zázemie v spoločnosti rovesníkov, čo mu dodáva pocit istoty. Istota v seba, v milujúcich ľuďoch je potrebná na jeho ďalšie rozvíjanie.

Schopnosť otvárať sa Bohu a ľuďom sa prejavuje pozitívnym vnímaním seba. Naučiť sa dôverovať je predpoklad viery. Schopnosť prejavovať dôveru Bohu, ktorý ho miluje sa zakladá na osobnej skúsenosti dôvery v človeka, ktorý stelesňuje pocit bezpečia. Jadrom vývoja viery sú príbehy, pomocou nich dieťa Boha spoznáva a zažíva. Nachádza bezpečnosť v koncepte Boha, ktorému možno úplne dôverovať a ktorý je ochotný odpustiť.

Ročníkový cieľ: Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného spolunažívania s ľuďmi, vyplývajúce z Božieho zákona. Rozvíjať schopnosť života v spoločenstve na základe vzájomnej dôvery. Budovať postoj dôvery k Bohu. Pestovať návyk postojov otvorenosti pre dôverný vzťah s Bohom.

1. téma: BOH MI DÔVERUJE

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 6 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: krása, príroda, svet, Božie dielo, záhrada, úcta k životu, zodpovednosť človeka za prírodu

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Porovnať človeka s ďalšími Božími dielami, zdôrazniť jeho jedinečnosť a zodpovednosť za svet. Reprodukovať biblický príbeh o rajskej záhrade. Prostredníctvom symbolickej reči o rajskej záhrade spoznať šťastie človeka spočívajúce v blízkosti Boha a v konaní dobra.

Afektívny cieľ: Stvorený svet vnímať ako prejav Božej lásky a starostlivosti. Rozvíjať schopnosť rozlišovania medzi dobrom a zlom. Na modelovej situácii vnímať krivdu spôsobenú nesprávnym rozhodnutím.

Psychomotorický cieľ: Prejaviť radosť a vďačnosť zo stvoriteľského diela. S pomocou učiteľa navrhnuť a realizovať triedny environprojekt (návrhy: triedenie odpadu, zber surovín, upratanie školského dvora, vytvoriť v triede živý kútik a pod.)

Obsahový štandard:

Krása, účelnosť a veľkoleposť prírody

Svet – prejav dôvery Boha voči človeku

Obraz rajskej záhrady

Výchova k úcte k životu a zodpovednosti za životné prostredie

Výkonový štandard

Žiak vie

- porovnať človeka s ďalšími Božími dielami
- uviesť príklady odlišnosti človeka od ostatných živočíchov
- zdôrazniť jedinečnosť človeka a jeho zodpovednosť za svet

- vnímať stvorený svet ako prejav Božej lásky a starostlivosti
- prejavíť radosť a vďačnosť za Božie dielo stvorenia s pomocou učiteľa navrhnúť a realizovať triedny environprojekt (návrhy: triedenie odpadu, zber surovín, upratanie školského dvora, vytvoriť v triede živý kútik a pod.)
- reprodukovať biblický príbeh o rajskej záhrade a prostredníctvom symbolickej reči o rajskej záhrade spoznať šťastie človeka spočívajúce v blízkosti Boha a v konaní dobra
- na príkladoch rozlíšiť dobro od zla
- na modelovej situácii vnímať krivdu spôsobenú nesprávnym rozhodnutím

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém

existenciálne:

Žiak

- má základný náhľad k pochopeniu princípu hriechu ako slobodného a dobrovoľného prerušenia vzťahu s Bohom zo strany človeka

Prierezová téma environmentálna výchova

Žiak

- má základné zručnosti pre hodnotenie vzťahu medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete
- oceňuje postavenie človeka v poriadku stvorenia a citlivo pristupuje k živej prírode
- vyjadrí radosť zo života, je pozorný k svetu ako k miestu, ktoré má svoj pôvod a zmysel v Bohu

Prierezová téma tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Žiak

- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu
- dokáže prezentovať svoj produkt, ale aj prácu v skupine

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- rozvíja sebareflexiu, spoznáva sám seba, svoje dobré a slabé stránky
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia

2. téma: DÔVERUJEM BOHU (1., 2. a 3. BP)

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: ticho, rozhovor, Abrahám, viera, modlitba, meno, oslava, sviatočný deň

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Na konkrétnom príklade opísať hlavné znaky a prejavy dôvery ľudskej dôvery. Reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi a jednoduchým spôsobom ho prepojiť so svojim životom. Na príklade rozhovoru opísať potrebu medzilidského dialógu a potrebu

modlitby. Vysvetliť význam používania mena v živote človeka ako prejavu úcty a používania Božieho mena ako vyjadrenie Božej blízkosti. Jednoduchým spôsobom opísať nedeľu ako Boží dar pre človeka.

Afektívny cieľ: Vnímať potrebu človeka niekomu veriť. Objavovať načúvanie ticha. Vnímať Boha, ktorému môže veriť a o všetkom mu povedať. Pozorovať životný rytmus striedania práce a odpočinku.

Psychomotorický cieľ: Precvičiť základy sústredenia a stíšenia. Jednoduchým spôsobom formulovať modlitbu vlastnými slovami. Rozvíjať úctu k Božiemu menu a k predmetom pripomínajúcim Boha (kríže pri ceste, sochy svätých a pod.). Formovať a rozvíjať návyk slávenia.

Obsahový štandard:

Abrahám (povolanie Abraháma, odpoveď na Božiu výzvu)

Modlitba cvičenie ticha, modlitba ako posväcovanie života

Boh a jeho meno

Oslavujem Boha

Sviatočný deň s TV a bez TV

Výkonový štandard

Žiak vie

- na konkrétnom príklade opísať hlavné znaky a prejavy dôvery ľudskej dôvery
- reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi a jednoduchým spôsobom ho prepojiť so svojim životom
- vnímať potrebu človeka niekomu veriť
- vnímať Božiu lásku prostredníctvom sveta okolo nás
- na príklade rozhovoru opísať potrebu medziľudského dialógu a potrebu modlitby
- stíšiť sa a načúvať
- vnímať Boha ako toho, ktorému môže veriť a o všetkom mu povedať
- jednoduchým spôsobom formulovať modlitbu vlastnými slovami
- vysvetliť potrebu pravidelnosti v modlitbe
- vysvetliť význam používania mena v živote človeka ako prejavu úcty
- s úctou volať spolužiakov po mene
- vysvetliť význam používania Božieho mena ako vyjadrenia Božej blízkosti
- prejavíť úctu k Božiemu menu a k predmetom pripomínajúcim Boha (kríže pri ceste, sochy svätých a pod.).
- pozorovať životný rytmus striedania práce a odpočinku
- jednoduchým spôsobom opísať nedeľu ako Boží dar pre človeka
- objaviť zmysel slávenia nedele a zapojiť sa do jej slávenia

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v skupinách, zapája sa do diskusie

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- buduje vzťahy dôvery
- formuje zdravé sebavedomie
- prejavuje úctu k jedinečnosti každého spolužiaka

kultúrne:

Žiak

- sa orientuje v striedaní všedných dní a kresťanskej nedele, prežíva ich rozdielnu náplň a úlohu

existenciálne:

Žiak

- rozumie základnému správaniu spojenému s modlitbou
- je otvorený pre rozvoj vlastného svedomia a pripravený na tomto procese sa aj podieľať
- spoznávaním samého seba hodnotí svoje činy, dokáže si priznať vinu a viesť k náprave

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- rozvíja sebareflexiu
- rešpektuje potreby a práva ostatných
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a spoluprácu

Prierezová téma mediálna výchova

Žiak

- začína chápať pravidlá fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientuje
- rozlišuje medzi fikciou a skutočnosťou

3. téma: DÔVERA V RODINE (4., 5. BP)

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 10 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: ľudská rodina, Božia rodina, pozvanie do spoločenstva, krst, dôvera

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Prostredníctvom príbehu o sv. Lucii opísať rodinu ako miesto istoty, lásky a dôvery. Nakresliť krstné symboly (vodu, sviecu, krstné rúcho). Opísať význam krstných symbolov a krstného mena. Reprodukovať biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi a prepojiť ho so svojim životom.

Afektívny cieľ: Objavovať v sebe túžbu po láske, ktorú v sebe nosí každý človek. Vnímať svoje jedinečné miesto v ľudskej a Božej rodine. Na biblickom príbehu vnímať dôsledky narušenia dôvery.

Psychomotorický cieľ: Pestovať návyk spolupatričnosti s rodinou a farnosťou (návyk prejavov úcty a dôvery k rodičom, súrodencom a iným ľuďom). Osvojiť pre zachovanie vzájomnej dôvery.

Obsahový štandard:

Božie pozvanie do ľudskej rodiny - Legenda o Lucii

Pozvanie do Božej rodiny (krst)

Človek ako neopakovateľné Božie dielo

Rodina ako spoločenstvo,

Úlohy a role v rodine

Jakub a Ezau (vzťah medzi pravdou a dôverou)

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom legendy opísať rodinu ako miesto istoty, lásky a dôvery
- jednoducho nakresliť symboly krstu
- s pomocou učiteľa vysvetliť jednotlivé krstné symboly
- naformulovať vzťah medzi krstným menom a krstným patrónom
- reprodukovať príbeh o Jakubovi a Ezauovi
- pomocou biblického príbehu nájsť súvis medzi pravdou a vzájomnou dôverou v medziľudských vzťahoch

- používať zdvorilé oslovenie ako prejav úcty voči rodičom a iným ľuďom
- formulovať modlitbu za rodičov
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- sústreďuje svoju pozornosť na toho, kto hovorí
- svojimi slovami vyjadruje svoje pocity

existenciálne:

Žiak

- objavuje svoju hodnotu a jedinečnosť
- objavuje hodnotu a potrebu vzájomnej dôvery

kultúrne:

Žiak

- intuitívne vníma posolstvo biblického textu
- intuitívne vníma symbolickú reč

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- uvedomuje si svoju úlohu a rolu v rodine
- má pozitívny vzťah k sebe samému a k iným (rodičom, súrodencom, kamarátom)
- pravdovravnosťou sa aktívne zapája do budovania medziľudských vzťahov
- prejavuje úctu k starším, rodičom a iným ľuďom

4. téma: DÔVERUJEME SI NAVZÁJOM (6., 7., 8., 9. a 10 BP)

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: vyslovené slovo, čisté srdce, majetok, osobný majetok, bohatstvo,

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vyjadriť význam slova pre budovanie medziľudských vzťahov. Na modelovej situácii opísať potrebu čistého srdca. Rozlíšiť osobný majetok od spoločného. Na konkrétnom príklade navrhnuť spôsoby ochrany majetku. Jednoduchým spôsobom prepojiť biblický príbeh o boháčovi a Lazárovi so svojim životom a správnym vzťahom k majetku.

Afektívny cieľ: Oceniť silu slova pri budovaní vzťahov. Na modelovej situácii vnímať, čo buduje a čo ničí vzájomné vzťahy. Prostredníctvom príbehu objavovať hodnotu čistého srdca. Objavovať svoj vnútorný svet. Objaviť potrebu prijímania a dávania.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať verbálne a neverbálne prejavy pozornosti voči ľuďom (slovom a skutkom). Formovanie vedomia vlastnej jedinečnosti a úcty k jedinečnosti každého človeka. Formovať návyk čestného postoja k osobnému majetku a k majetku iných. S pomocou učiteľa navrhnuť a realizovať triedny projekt (pomoci ľuďom v núdzi, šetrenia osobného aj spoločného majetku pod.)

Obsahový štandard:

Schopnosť hovoriť ako Boží dar (výchova k citlivosti voči vyslovenému slovu)

Čisté srdce

Osobný majetok

Boháč a Lazár

Výkonový štandard

Žiak vie

- na modelovej situácii zdôvodniť význam slova pre budovanie medziľudských vzťahov
- posolstvo biblického príbehu o boháčovi a Lazárovi prepojiť so svojim životom

- na modelovej situácii vyjadriť potrebu čistého srdca
- uviesť príklady osobného a spoločného majetku
- navrhnúť rôzne spôsoby ochrany majetku
- v skupine realizovať jednoduchý triedny projekt pomoci iným

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- vie prispôbiť svoje vyjadrovanie sa v konkrétnej situácii
- v komunikácii používa vhodné slová a výrazy

existenciálne:

Žiak

- objavuje hodnotu čistého srdca
- objavuje hodnotu pravdy
- vníma svoj vnútorný svet

občianske:

Žiak

- vníma hodnotu majetku: osobného a spoločného
- váži si majetok
- dokáže správne zaobchádzať s majetkom (nepoškodzuje ho, chráni, požičané vráti)

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- je otvorený pre budovanie vzťahov dobrosrdečnosti
- je otvorený pre potreby iných ľudí a reaguje konkrétnym triednym projektom
- rozvíja vo svojom živote postoj prijímania a dávania

5. téma: DESATORO – POZVANIE K SLOBODE A K DÔVERE

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: zmluva, uzatvorenie zmluvy, hora Sinaj, pravidiel, desatoro, cesta k šťastiu a dôvere

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Reprodukovať biblický príbeh o Mojžišovi. Spoznávať obsah pojmu zmluva. Opísať udalosť uzatvorenia zmluvy Boha s ľuďmi. S pomocou učiteľa reprodukovať obsah jednotlivých prikázaní Desatora. Zosumarizovať a aplikovať získané poznatky učiva ročníka a jednoduchým spôsobom ho aplikovať na jednotlivé prikázania. Jednoduchými spôsobom hodnotiť svoje konanie v súlade so svojim svedomím.

Afektívny cieľ: Objaviť pravdu Desatora na modelových príbehoch v ročníku. Stotožniť sa s etickými princípmi Božieho zákona vzťahujúcimi sa na konkrétne životné situácie. Vníma a načúva vnútornému hlasu svedomia.

Psychomotorický cieľ: Formovať postoj dôvery k Bohu dodržiavaním Božieho zákona.

Obsahový štandard:

Uzatvorenie zmluvy na Sinaji
Desatoro ako pravidlá

Výkonový štandard

Žiak vie

- reprodukovať príbeh o Mojžišovi
- chronologicky usporiadať podľa obrazov dej príbehu
- určiť kľúčový moment a pointu príbehu

- opísať udalosť uzatvorenia zmluvy Boha s ľuďmi na základe porozumenia biblického textu
- reprodukovat' Desatoro s pomocou učiteľa
- sumarizovať, aplikovať nadobudnuté poznatky učiva ročníka a jednotlivé prikázania na konkrétnych modelových situáciách
- vnímať a načúvať hlasu svedomia
- hodnotiť jednoduchým spôsobom svoje konanie v súlade so svedomím

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať
- svojimi slovami reprodukuje biblické posolstvo zmluvy Boha s človekom
- intuitívne rozumie neverbálnej a symbolickej komunikácii

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé učenie sa prostredníctvom ponúknutých životných pravidiel podľa desatora

existenciálne:

Žiak

- je otvorený pre nasledovanie ponúknutých biblických vzorov
- rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta
- rozvíja vnímanie a načúvanie hlasu svedomia
- je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje
- objavuje potrebu jednoty medzi správaním navonok v súlade so svedomím
- objavuje pravdu desatora
- vníma Desatoro ako pravidlá, ktorými Boh ukazuje ľuďom cestu k šťastiu a vzájomnej dôvere
- objavuje hodnotu dôvery dodržiavaním Božieho zákona

občianske:

Žiak

- vníma Dekalóg ako etický princíp pre správanie človeka
- vníma Dekalóg ako pravidlá pre dobré spolunažívanie v ľudskej spoločnosti

kultúrne:

Žiak

- intuitívne vníma posolstvo biblického textu
- intuitívne vníma symbolickú reč
- intuitívne vníma krásu umenia slova a obrazu

kompetencie k riešeniu problémov:

- rozvíja postoj prehodnocovania negatívnych skutočností (dobro - zlo)
- spontánne a samostatne hodnotí vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé
- v rozsahu svojej detskej skúsenosti je pozorný voči morálnym konfliktom, je otvorený pre dobro

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom
- aktívne sa zapája do budovania medziľudských vzťahov v rovesníckom prostredí triedy
- učí sa spolupracovať v skupine rovesníkov
- vníma potrebu dôvery v ľudskom spolunažívaní

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- rozvíja sebareflexiu
- rešpektuje potreby a práva ostatných
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a budovanie medziľudských vzťahov rešpektujúcich práva druhého človeka

6. téma: POZVANIE NA HOSTINU - OBNOVENIE DÔVERY

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou / 6 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: milosrdný otec, márnotravný syn, zlo, povedať nie, zmierenie, hostina lásky, sviatosť zmierenia

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Reprodukovať biblickú udalosť o milosrdnom otcovi. Na správaní márnotravného syna opísať, čo strácam odchodom z domu dobrého Boha. Vlastnými slovami vyjadriť ľútosť nad vykonaným zlom.

Afektívny cieľ: Otvoriť sa pre obraz dobrého a milosrdného Boha. V evanjeliovom príbehu objaviť možnosť návratu, odpustenia, zmierenia a obnovenia dôvery s milosrdným Bohom. Vnímať sviatosť zmierenia ako hostinu lásky čakajúceho Otca.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať postoj nádeje v Božiu dobrotu a milosrdenstvo. Formovať návyk ospravedlnenia sa, priznania si chyby, vyjadrenia ľútosti.

obsahový štandard:

Milosrdný otec/márnotravný syn

Umenie povedať zlu „nie“, obrátiť sa, zmieriť sa s ľuďmi a s Bohom

Hostina lásky - sviatosť zmierenia

Výkonový štandard

Žiak vie

- intuitívne vnímať obrazný spôsob vyjadrovania symbolickej reči
- otvoriť sa pre dobrého Boha
- reprodukovať biblický príbeh milosrdného otca a márnotravného syna
- jednoduchým spôsobom vysvetliť súvis medzi správaním sa márnotravného syna a vlastným rozhodovaním sa
- aktualizovať posolstvo biblického príbehu na svoj osobný život
- reprodukovať ľútosť márnotravného syna na základe porozumenia príbehu
- objaviť rozmer ľútosti a odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov
- vyjadriť radosť z odpustenia
- vyjadriť verbálne aj neverbálne ospravedlnenie sa, priznanie si chyby
- formulovať následky konania zla na život človeka
- formulovať vlastnými slovami ľútosť

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- je otvorený pre obrazné vyjadrovanie
- dokáže kultivovaným spôsobom poprosiť o odpustenie
- aktívne a so záujmom počúva

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé učenie sa na biblických udalostiach

existenciálne:

Žiak

- objavuje hodnotu odpustenia
- sviatosť zmierenia chápe ako kresťanskú ponuku pre človeka a ako pomoc v situácii mravného zlyhania
- je otvorený pre aktívne podieľanie sa na príprave k sviatosti zmierenia
- intuitívne vníma silu odpustenia pre svoj vnútorný pokoj
- rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta
- rozvíja vnímanie milosti odpustenia otvorením sa pre kresťanskú nádej
- rozvíja intuíciu pre obrazné výrazy a otváranie schopnosti vidieť svoj vnútorný – duchovný svet

občianske:

Žiak

- objavuje postoj zodpovednosti za iných
- rozvíja kritické myslenie pokusom o analýzu modelovej situácie príbehu otca a syna

kultúrne:

Žiak

- intuitívne vníma obrazy a symboly
- intuitívne vníma posolstvo biblického textu
- vníma odpustenie ako múdrosť človeka

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- poznáva úlohu starostlivého správania sa voči iným
- objavuje úlohu ľútosti a odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov
- berie do úvahy dobro iných ľudí
- je otvorený pre „štedrosť“ v odpúšťaní (vníma odpustenie ako dar človeka človeku)

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- rozvíja sebareflexiu
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a budovanie medziľudských vzťahov postavených na dôvere